

HLEDÁME anonymně

Máte plné zuby vládních i soukromých čmuchalů, kteří touží po vašich informacích a datech? Poradíme vám, jak jim alespoň trochu ztížit práci.

PETR KRATOCHVÍL

Vláda USA špehuje lidi. Milena premiéra nechala tajnou službou sledovat jeho manželku. Google předal e-maily dobrovolníků z Wikileaks americké vládě. To je jen několik novinových titulků z posledních dnů, které rozhodně nikomu na pocitu soukromí nepřidají. Když si k tomu ještě připojíte aféru PRISM (podrobnější informace najdete na straně 8), musí vám být jasné, že sledování uživatelů na internetu není žádná fantazie, ale spíše smutná realita. Mezi „NSA pozitivními“ firmami padlo bohužel i jméno Googlu, a vzhledem k množství a rozsahu služeb, které tento gigant nabízí, bude mezi postižené patřit naprostá většina uživatelů internetu.

Reakcí na tuto skutečnost je i rozhořčení politiků, ale i pokud bychom jim věřili, že je upřímné, jeho transformace na vhodné zákony je otázkou měsíců, možná i let. Jako obvykle je tedy vše na samotných uživatelích: co si sami nezařídí, to nemají.

Anonymní služby

Naštěstí internetová komunita na podobné situace reaguje rychlostí blesku, a tak se téměř okamžitě na webu objevila stránka **prism-break.org**, která nabízí odkazy na bezpečné a anonymní služby. My jsme se v rámci výběru anonymních služeb zaměřili na vyhledávače. Někoho možná napadne, proč vyhledávače, a ne služby pro ukládání dat. Podle našeho názoru ovšem mohou vyhledávače o daném uživateli prozradit mnohem více, než si dokáže představit. Obsah a frekvence vyhledávaných pojmů mohou téměř dokonale popsat uživatele – od jeho problémů či koníčků až po zdravotní či rodinný stav. Hledáte dětskou psychologickou poradnu nebo rozvodového advokáta? Pídit se po informacích o léčbě svých zdravotních problémů? Vyhledávač si vás může zaškatulkovat a také to s chutí udělá – může vám totiž nabídnout reklamu

na konkrétní léky, výlet pro jednoho nebo dárek pro dítě. Podrobnější (a děsivější) informace, jak jsou data o vás získávána a kompletována, najdete v Chipu 4/2013 v článku „V síti datových dealerů“.

Pokud vám podobné praktiky nevdají a tento způsob reklamy vítáte, zkuste si představit, jaké by to bylo, kdyby se tyto informace dostaly do jiných rukou. Co kdyby například tato data získala firma, ve které žádáte o práci? Nevybrala by si raději zdravého uchazeče bez rodinných problémů? Kombinace získaných informací o zdravotním stavu, sexuální orientaci, rodinných problémech nebo finanční situaci může být v některých případech natolik citlivá, že ji lze využít i k vydírání. Ještě horší pak může být situace u firem – prozradit citlivé údaje o stavu firmy, firemní strategii nebo plány do budoucna může znamenat konečnou.

Anonymní vyhledávání má tedy zcela nepochybně význam a je jen na uživateli, nakolik si cení svého soukromí a kolik citlivých informací chce o sobě prozradit.

Alternativní neznamená špatný

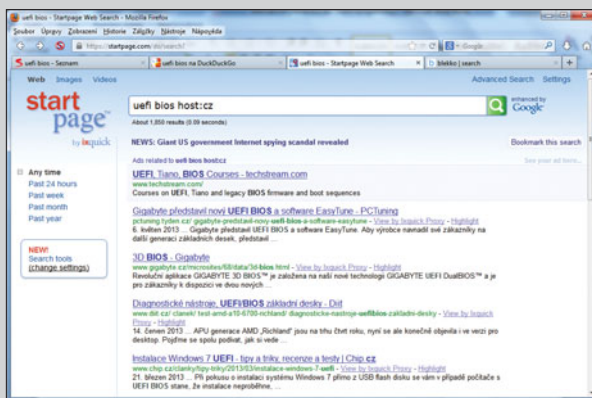
Na základě těchto skutečností jsme se rozhodli prověřit alternativní vyhledávače. Cílem tohoto testu nebylo potvrdit rovnici „výborný Google = zlo“, ale spíše upozornit na potenciální rizika při vyhledávání informací s tím, že existují nástroje umožňující toto riziko minimalizovat. Základní otázku ale je, zda se konkurenční služby Googlu vyrovnají nebo vzhledem k míře soukromí nabízí alespoň přijatelnou úroveň schopností. Pod náš drobný pohled se tak dostaly tři zahraniční služby a domácí Seznam. Papírovým favoritem byla služba Start Page, využívající vyhledávání Googlu, které přes holandské servery anonymizuje.

POZNÁMKA PARANOIKA Jen mimořádně naivní člověk si myslí, že pokud ho bezpečnostní organizace typu NSA o něco požádá, on může odmítnout. Jak by se tedy v případě žádosti o citlivé informace asi zachovaly alternativní vyhledávače?

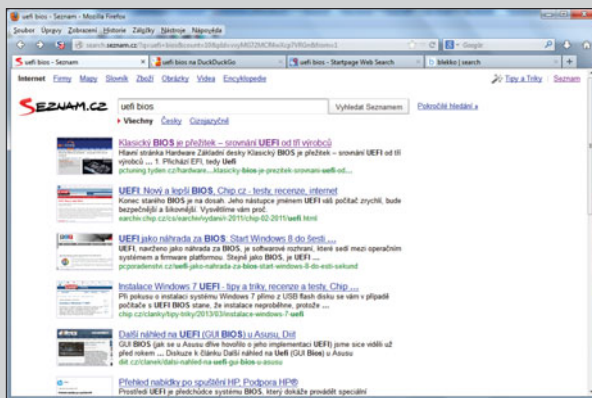
A vzhledem k tomu, že pomocí Googlu vyhledává skoro každý (a objem je i pro výkonné čmouchy k důkladné analýze příliš velký), nebylo by pro tajné služby jednodušší rozhlásit, že je Google monitorován, a pak vytvořit alternativní vyhledávač? Ten by používalo jen několik snadno kontrolovatelných jedinců, kteří mají co skrývat...

KDO HLEDÁ, NAJDE...

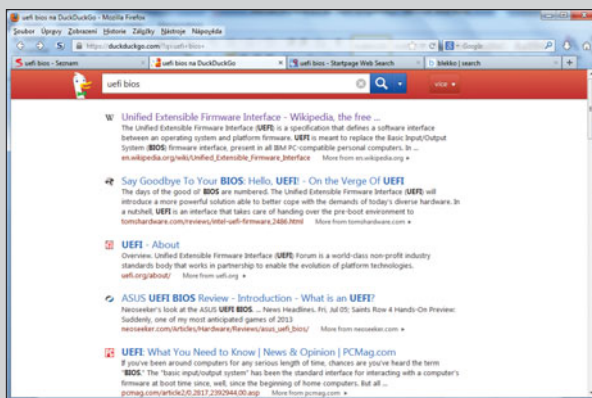
Pro uživatele zvyklého na rychlost a schopnosti vyhledávání Googlu může být použití některých služeb šokem. Například služba blekko dokázala najít den starý článek jen s velkými obtížemi a bylo nutné přesně zadat jeho název. Zeela zklamala i při hledání technických zdrojů – místo přehledných informací z Wikipedie (nebo podobného zdroje) nabídla podivný chaos. Jen o něco lépe na tom byla služba DuckDuckGo, která sice na Wikipedii nezapomněla, ale s vyhledáváním aktuálních informací na tom byla podobně jako blekko. Rozporuplné pocity jsme měli z vyhledávání na Seznamu, který s některými pojmy poradil na jedničku, u faktografických dotazů ale zklamal. Vítězem v této oblasti se tak stala služba Start Page, která ukázala, proč je Google ve vyhledávání jedničkou. Jedinou výtkou tak může být fakt, že prioritou zde není hledání českých zdrojů, a pokud máte zájem pouze o informace v českém jazyce, musíte to vyhledávači nejprve prozradit.

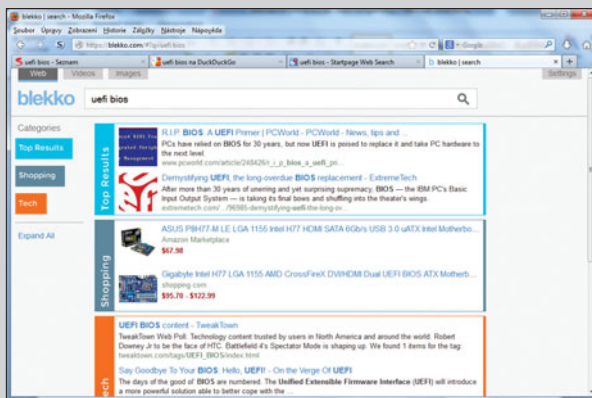
Prekvapivý vítěz testu postavil na základy vyhledávače Googlu anonymní a zároveň praktickou službu, která v některých ohledech předčí svého rodiče.

Domácí Seznam nenadchne, ale pokud si zvyknete na jeho „oldies“ styl a budete přesně formulovat své dotazy, rozhodně zklamání nebudete.

Rychlá a anonymní služba DuckDuckGo potěší celou řadou funkcí, pokud ale hledáte převážně v českém jazyce, zkuste raději některého z konkurentů.

Zklamáním pro nás byla služba blekko, která zůstává jak z hlediska vyhledávání, tak i schopností. Některé výsledky hledání jsou navíc, korektně řečeno, nepřehledné.

SCHOPNÝ A SCHOPNĚJŠÍ

Samotné vyhledávání ale není jedinou oblastí, která potenciální uživatele zajímá. Náročnější internetoví surfaři pečlivě kontrolují i rozsah funkcí, které daná služba nabízí. Základem by mělo být bezpečné spojení (https), které ztěžuje odposlouchávání. Tuto samozřejmost nabízí všechny služby kromě Seznamu. Neméně pozornosti jsme věnovali pokročilému vyhledání – čas od času se tato funkce hodí. Příjemným překvapením byla pro nás v tomto ohledu služba Start Page, která nabídla pokročilé hledání přehlednější a dostupnější než mateřský Google. U služby DuckDuckGo tuto pokročilou funkci nenajdete, zčásti ji ale může zastoupit hledání pojmů „jedním kliknutím“ na některých vybraných webech. Mezi nimi je například Wikipedie, Amazon nebo známý technologický web Tom's hardware. Opět rozporuplné pocity jsme měli u Seznamu. Jeho přístup k pojmu „pokročilé vyhledávání“ je zřetelně zbytečně konzervativní. I když zde ale chybí například časové hledání, lze ho prohlásit za použitelné. U služby blekko pokročilé vyhledávání zcela chybělo.

Uživatelé, kteří neholdují cizím jazykům, musí buď zůstat u domácího Seznamu, nebo maximálně vyzkoušet službu DuckDuckGo, která je lokalizovaná alespoň zčásti. Značné výhrady jsme měli k nápovědě. Odstrašujícím případem byla služba blekko, která by potřebovala i nápovědu, jak se orientovat v nápovědě. O něco lépe je na tom služba DuckDuckGo, jejíž nápověda (na help.duckgo.com) má do přehledného ideálu daleko, nechybí zde ale žádná důležitá informace. Zcela bez výhrad napovídala služba Start Page, všechny dostupné informace jsou ale pouze v anglickém jazyce. Za ideální tak lze označit jen nápovědu od Seznamu, která nabízí všechny potřebné informace v přehledném a srozumitelném balení, takže je dokáže pochopit i naprostý začátečník.

UŽIVATELSKÁ PŘÍVĚTIVOST

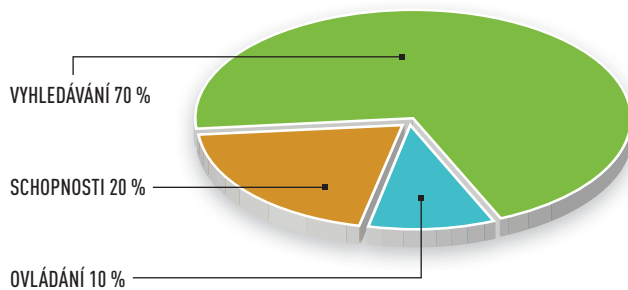
Z hlediska ovládání nemáme k žádnému z vyhledávačů příliš velké výhrady – snad s výjimkou služby blekko, jejíž nelogické rozhraní nás někdy mátló a najít to správné tlačítko nebylo vždy nejsnadnější. Naopak problémy se službami DuckDuckGo a Start Page by neměl mít nikdo, kdo alespoň jednou použil Google. Ovládání hledání na Seznamu nelze označit za špatné, někteří náročnější surfaři však spokojeni nebudou. Pravda ale je, že méně zkušeným uživatelům bez znalosti cizích jazyků bude tento styl pravděpodobně vyhovovat. PETR.KRATOCHVIL@CHIP.CZ

Start Page: Pokročilé vyhledávání na tomto serveru v přehlednosti překonává i samotný Google.

CHIP JAK JSME TESTOVALI

Klíčovým testovacím parametrem bylo vyhledávání. V rámci něj jsme se zaměřili na to, zda vyhledávač dokáže najít aktuální (24 hodin starý) článek na našem webu. Také jsme vyzkoušeli, jak si poradí s nepřesně zadaným dotazem. V rámci klasického hledání jsme prověřili, zda v případě dotazu na méně známou lokalitu dokáže nalézt všechny relevantní a důležité zdroje informací. Nakonec jsme prověřili, zda při hledání faktů nabídne požadované informace, v ideálním případě z české Wikipedie. V rámci schopnosti jsme ocenili možnost šifrovaného spojení, lokalizace do českého jazyka nebo přehledné a praktické nápovědy. Při subjektivním hodnocení ovládání vyzkoušelo jednotlivé vyhledávače několik uživatelů a my jsme poté zaznamenali jejich hodnocení použitelnosti.

CHIP VÍTEŽ TESTU

Pokud se rozhodnete přejít na alternativní vyhledávače, překvapivě nemusíte ani slevit ze svých nároků. Vítěz testu Start Page vám nabídne kvalitu hledání Googlu v atraktivním a zároveň anonymním balení. Druhý Seznam sice z hlediska hledání lehce zůstává, vše však vynahrazuje přívětivostí a ovládáním v českém jazyce.

	START PAGE	SEZNAM	DUCKDUCKGO	BLEKKO
	1. MÍSTO	2. MÍSTO	3. MÍSTO	4. MÍSTO
ADRESA	startpage.com	seznam.cz	duckduckgo.com	blekko.com
CELKOVÉ HODNOCENÍ	94	63,9	53,9	35,9
VYHLEDÁVÁNÍ	100	57	47	37
SCHOPNOSTI	80	80	60	30
OVLÁDÁNÍ	80	80	90	40
FUNKCE A SCHOPNOSTI				
NÁPOVĚDA	•	•	•	–
HLEDÁNÍ CZ ZDROJŮ	•	•	•	–
V ČEŠTINĚ	–	•	•	–
ŠIFROVANÉ PŘIPOJENÍ	•	–	•	•
VYHLEDÁVÁNÍ OBRÁZKŮ	•	•	–	•